

Mál nr. 64/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V1)****Nafn varnarðila (V2)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka: (X), (Y) og (Z).****Skaðabótaábyrgð.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 6. febrúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V2, dags. 25. febrúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Athugasemdir V1, dags. 27. febrúar 2025.
4. Viðbótarathugasemdir M við athugasemdum V2, dags. 26. febrúar 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins, þ.e. bréfi dags. 26. janúar 2024, sem sent var til V1 fyrir hönd M, er eftirfarandi upplýsingar að finna um málsatvik. Þann 17. apríl 2023 hafi M slasast á framkvæmdasvæði á skólalóð við grunnskóla Z. Slysið hafi nánar tiltekið orðið með þeim hætti að M hafi gengið ofan í litla holu á lóðinni sem hafi verið staðsett á skilum þar sem malbik og svæði fyrir sandkassa mætast. Í bréfinu kom einnig fram að samkvæmt upplýsingum frá Z hafi staðið yfir framkvæmdir við skólann á umræddu tímabili. Hafi verið unnið að því að koma fyrir lausum kennslustofum á skólalóðinni og setja upp laust grindverk umhverfis vinnusvæðið. Hafi Y verið ráðið til að sjá um það verk. Auk þess hafi á sama tíma þurft að fjarlægja sandkassa vegna breytinga á gönguleið. Hafi X verið ráðinn til að vinna það verk. Í málskoti, dags. 6. febrúar 2025, er upplýst að M hafi verið flutt frá slysstað á sjúkrahús með sjúkrabifreið, þar sem staðreynt hafi verið að hún væri brotin á vinstri öxl.

Í framangreindu bréfi kom einnig fram að M teldi að X bæri skaðabótaábyrgð á tjóninu. Í því sambandi var byggt á því að X hafi ekki gengið frá holu á gönguleiðinni með forsvaranlegum hætti. Þá kom fram að M teldi að X hafi borið ábyrgð á fráganginum og beri eftir atvikum óskipta bótaábyrgð með Y. Auk þess var á það bent að M telji að mikil slysaætta hafi skapast þar sem ekki hafi verið gerðar viðeigandi ráðstafanir til að vekja athygli gangandi vegfarenda á holunni eða girða svæði af. Beri X skaðabótaábyrgð á þessum vanbúnaði. V1 hafnaði bótakröfunni með bréfi dags. 12. febrúar 2024.

Sambærilegt bréf var sent til V2 fyrir hönd M vaðandi meinta bótaábyrgð Y. Rök M fyrir bótaábyrgð Y, voru þau sömu og í fyrrnefndu bréfi. V2 hafnaði bótaskyldu Y, með bréfi dags. 13. júní 2024.

Þriðja bréfið, dags. 1. júlí 2024, vegna slyss M var sent til V1. Þar voru færð rök fyrir því að M teldi að Z, bæri skaðabótaábyrgð á tjóninu samkvæmt reglum skaðabótaréttar um ábyrgð fasteignareiganda vegna tjóns sem hlýst af ástandi og búnaði fasteignar. Var á það bent að á eiganda fasteignar hvíli athafnaskylda varðandi umbúnað fasteignar sem og sú aðgæsluskylda að koma í veg fyrir að þeir sem eiga erindi í fasteignina verði fyrir tjóni. Enn fremur kom fram að M telur að þessi skylda sé ríkari í ljósi þess að vátryggingartaki starfrækir skóla á lóðinni og á því von á að fjöldi fólks eigi leið um svæðið á degi hverjum. Því telji M að slysið megi rekja til þess að Z hafi ekki gengið frá holunni í gönguleiðinni með forsvaranlegum hætti. V1 hafnaði bótaskyldu Z með bréfi, dags. 15. janúar 2025.

Í málskoti kemur fram að M byggir aðallega á að verktakarnir X og Y beri skaðabótaábyrgð á tjóni M á grundvelli almennu sakarreglunnar og reglunnar um vinnuveitandaábyrgð, enda megi rekja tjónið til þess að ekki hafi verið gengið frá holunni í gönguleið að skólanum með forsvaranlegum hætti og það hafi skapað mikla slysaættu. Jafnframt er á það bent að ekki hafi verið gerðar neinar ráðstafanir til að vekja athygli vegfarenda á holunni eða girða af svæðið. Þá er vísað til þess að það sé mat Z að lausa grindverkið á framkvæmdasvæðinu hafi átt að hylja holuna. Það hafi verið á ábyrgð Y að sjá til þess að sú væri raunin. Telur M ljóst, m.a. vegna upplýsinga frá Z, að vegna framkvæmdanna sem verktakarnir hafi borið ábyrgð á hafi þurft að breyta gönguleið og þar með aðkomu að skólanum. Þá telur M að allt

bendi til þess að holan hafi orðið til vegna framkvæmda verktakanna. Hafi í kjölfar slyssins verið fyllt upp í holuna til að koma í veg fyrir frekari slys.

Byggir M á því að X og Y hafi borið óskipta ábyrgð á að tryggja góðan aðbúnað og örugg starfsskilyrði samkvæmt 17. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Þá hafi þeim borið að tryggja að vinnuumhverfi og vinnuaðstæður væru ásættanlegar, sbr. 13., 37., og 42. gr. laganna. Þá sé í c-lið 1. mgr. 88. gr. laganna vísað til þess að setja skuli upp á vinnustað greinilegar aðvaranir og/eða vinnusvæði girt eða afmörkuð með öðrum hætti. Þá segi í 1. mgr. 12.10.1 að aðkoma að hverri byggingu, bílastæði og almennt göngusvæði við og að byggingu skuli þannig staðsett og frágengin að aðgengi að byggingunni sé auðvelt og ekki skapist slyshætta á svæðinu. Í 4. mgr. sama ákvæðis sé vísað til þess að öll op og gryfjur, á eða við lóðir bygginga, sem eru aðgengilegar og fólkkemst að og getur hugsanlega fallið niður um skulu lokuð með handriði, grindum eða þar til gerðum lokum. Telur M sig með vísan í framangreint hafa sýnt fram á að X og Y hafi vanrækt fyrrnefndar skyldur sínar með því að hafa látið undir höfuð leggjast að tryggja örugga göngu- og aðkomuleið að skólanum meðan á framkvæmdum stóð.

Í málskoti er til vara byggt á að Z beri skaðabótaábyrgð á tjóninu með vísan til reglna um skaðabótaábyrgð fasteignareiganda. Vísar M m.a. til þess að á skólanum hafi hvílt strangari skyldur til að tryggja aðkomuleið nemenda að skólanum. Hafi Z haft vitneskju um framkvæmdir við skólann og borið að kanna aðstæður og ganga úr skugga um að gönguleið að skólanum væri hættulaus.

M krefst þess að nefndin úrskurði aðallega á þá leið að X og Y beri óskipt fulla skaðabótaábyrgð og til vara að Z beri fulla skaðabótaábyrgð.

Í athugasemdum V2 til nefndarinnar, dags. 25. febrúar 2025, kemur fram að samkvæmt upplýsingum frá Y sé sú fullyrðing sem M byggir á að Y hafi átt aðkomu að uppsetningu á lausum kennslustofum og grindverki umhverfis framkvæmdasvæðið, röng. Hér rétta sé að umsjónaraðili verksins á skólalóðinni, Þ, hafi óskað eftir því að Y kláraði afmarkaðan hluta verksins. Hafi þar verið um að ræða hellulögn við leikskólabyggingu og uppsetning á nýju hliði við inngang skólans, fjarri því svæði þar sem M slasaðist. Y hafi því hvorki haft aðkomu að framkvæmdasvæðinu né að því svæði þar sem holan var. Því verði slys M ekki rakið til atriða sem Y beri skaðabótaábyrgð á.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 26. febrúar 2025, er vísað til þess að upplýsingar um aðkomu Y að verkinu hafi komið beint frá skólanum, Z. Þá liggi ekki fyrir í málinu neinn verksamningur eða annað til frekari staðfestingar á verkþætti Y. Þessar nýju upplýsingar sem fram komu í athugasemdum V2, um aðkomu annars fyrirtækis, sýni að það sé greinilega uppi ágreiningur um verkþátt Y. Síðan er tekið fram að í ljósi framangreinds ítreki M það sem áður hafi komið fram og vísar til rökstuðnings sem fylgdi málskotinu.

Í athugasemdum til nefndarinnar frá V1, dags. 27. febrúar 2025, kemur fram að V1 hafni bótaábyrgð X í málinu. Ekkert í gögnum málsins bendi til þess að slys M verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X beri skaðabótaábyrgð á. Tekur V1 fram að sönnunarbyrðin um meinta sök X, orsakatengsl og önnur skilyrði sakarreglunnar hvíli alfarið á M. Bendir V1 á að málalíbúnaður M byggist annars vegar á því að X hafi ekki gengið frá holu á gönguleið að skólanum með forsvaranlegum hætti og hins vegar á því að holan hafi ekki verið gilt af. Vegna þessa bendir V1 á að X hafi aðeins tekið það verkefni að sér að fjarlægja sandkassa. Hann hafi ekki unnið neinar jarðvegsframkvæmdir eða framkvæmdir á yfirborði lóðarinnar aðrar en að fjarlægja sandkassann. Þá liggi fyrir að X hafi ekki tekið að sér að girða af vinnusvæðið. Er slysið varð hafi X auk þess þegar lokið sinni vinnu á svæðinu. Hvað varðar kröfu M á hendur Z bendir V1 einnig á að ekkert í gögnum málsins bendi til þess að tjón M verði rakið til saknæmrar háttsemi sem Z beri ábyrgð á. Hvað varðar reglur um sönnun og sönnunarbyrgði þá gildi það sama og gagnvart X. Byggir V1 á því að samkvæmt upplýsingum í málinu hafi Z ráðið Y til að girða af vinnusvæðið. Það hafi hins vegar ekki verið gert með fullnægjandi hætti, nokkuð sem forsvarsmönnum Z hafi ekki verið kunnugt um. Hvað varði fráganginn á holunni þá liggi fyrir að ætlun Z hafi verið að frá henni yrði gengið við lok framkvæmdanna. Þess vegna hafi Y verið fenginn til að girða vinnusvæðið og bráðabirgðagönguleið að skólanum af. Z geti ekki borið ábyrgð vegna saknæmrar háttsemi starfsmanna annarra vinnuveitanda.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X, Y og Z á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur þeim á grundvelli annað hvort sakarreglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X, Y eða Z eða starfsmanna sem X, Y eða Z beri vinnuveitandaábyrgð á.

Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að M hafi ekki tekist að sanna að skilyrði skaðabótaábyrgðar X, Y eða Z séu uppfyllt í málinu. Bendir nefndin á að M hefur ekki lagt fram nein gögn sem hægt er að byggja þá niðurstöðu á að af holu þeirri sem deilan snýst að nokkru um, hafi stafað slík hætta að það verði að teljast gálaus háttsemi að hálfu X, Y og Z að grípa ekki til sérstakra ráðstafana til að tryggja gönguleið fram hjá henni. Bendir nefndin á í þessu sambandi að engar upplýsingar liggja fyrir um holuna aðrar en þær sem stafa frá M. Nefndin telur því einfaldlega ósannað að staðsetning eða ástand holunnar hafi kallar á sérstakar aðgerðir til að tryggja öruggt aðgengi að skólanum. Í öðru lagi bendir nefndin á að gegn neitun X og Y telst einnig ósannað að þau verk sem þeir tóku að sér í umrætt sinn hafi verið þess eðlis að þeim hafi borið að grípa til sérstakra aðgerða vegna holunnar. Hér bendir nefndin aftur á að M hefur ekki lagt fram nein gögn varðandi þau verk sem X og Y sinntu í umrætt sinn. Í raun virðist M byggja málatilbúnað sinn, hvað framangreint varðar, á upplýsingum sem eru sagðar stafa frá Z, án þess að einhver gögn því til staðfestingar hafi verið lögð fram.

Niðurstaða.

M á hvorki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingum X og Z hjá V1 né úr ábyrgðartryggingu Y hjá V2.

Reykjavík, 25. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir